

VALTIONEUVOSTON ASETUS ILMAILULTA RAJOITETUISTA ALUEISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Yleisperustelut

1.1 Esityksen pääasiallinen sisältö

Ilmailulta rajoitetuista alueista annettua valtioneuvoston asetusta (930/2014) sekä sen liitettä 2 ja 3 ehdotetaan muutettavan. Muutoksia esitetään, jotta voitaisiin tehostaa ilmatilankäyttöä ja vastata paremmin erityisesti Puolustusvoimien ilmatilankäytön tarpeisiin.

Asetuksen ja sen liitteiden muutosten on tarkoitus tulla voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2025.”

1.2 Esityksen tausta ja säädösperusta

1.2.1 Ilmatilan käytön rajoittaminen

Ilmailulain (864/2014) 11 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa ilmailua tai kieltää se valtion johtamisen, maanpuolustuksen, rajavalvonnan, pelastustehtävien tai varautumisen kannalta tärkeiden kohteiden ja alueiden yläpuolella taikka ympäristön suojelemisen kannalta valtakunnallisesti tärkeiden alueiden yläpuolella. Asetus annettaisiin ilmailulain 11 §:n 1 momentin nojalla.

Ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan kieltoalueella tarkoitetaan valtakunnan maa-alueen tai aluevesien yläpuolella olevaa rajoiltaan määrättyä ilmatilan osaa, jossa ilma-alusten lentäminen kielletään. Asetuksen liitteessä 1 on määritelty kieltoalueiden koordinaatit.

Ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan rajoitusalueella tarkoitetaan valtakunnan maa-alueen tai sen aluevesien yläpuolella olevaa rajoiltaan määrättyä ilmatilan osaa, jossa ilmailu on sallittu vain tietyllä luvalla tai tiettyjen erityisehtojen mukaisesti. Asetuksen liitteessä 2 on määritelty rajoitusalueiden koordinaatit.

Ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan tilapäisellä erillisvarausalueella (Temporary Segregated Area, TSA) tarkoitetaan määrättyksi ajaksi tietyn käyttäjäryhmän yksinomaiseen käyttöön annettua rajoiltaan määrättyä ilmatilan osaa, jossa tapahtuva toiminta vaatii ilmatilan varaamisen. Asetuksen liitteessä 3 on määritelty tilapäisten erillisvarausalueiden koordinaatit.

Vuosittainen ilmatilarakenteita koskeva päivitys perustuu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n määrittelemiін aikatauluihin. Kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 15 (ICAO Annex 15) standardien mukaan ilmatilarakenteita koskevat muutokset tulevat voimaan tiettyinä julkaisupäivinä (ns. AIRAC-voimaantulopäivä, Aeronautical Information Regulation and Control). Suomessa muutokset ovat

tulleet vuosittain voimaan huhtikuun puolivälin tienoilla olevina AIRAC-päivinä, joka on vuonna 2025 huhtikuun 17. päivä. Lisäksi ICAO Annex 15:n mukaisena suosituksena on ollut, että suuret muutokset ilmatilarakenteisiin tulisi julkaista siten, että ne ovat ilmatilan käyttäjän saatavilla vähintään 56 päivää ennen voimaantuloa. Tätä ICAO:n suositusta vastaava teksti sisältyy myös asetusten (EU) N:o 923/2012, (EU) N:o 139/2014 ja (EU) 2017/373 muuttamisesta ilmailukenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalveluja, ilmatilan rakenteiden suunnittelua ja tietojen laatua ja kiitotieturvallisuutta koskevien vaatimusten osalta sekä asetuksen (EU) N:o 73/2010 kumoamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2020/469 hyväksyttäviin menetelmiin ja ohjemateriaaliin (Acceptable Means of Compliance and Guidance Material, AMC/GM; kohta AMC1 AIS.TR.505(b) AIRAC). Asetusta on sovellettu 27.1.2022 alkaen.

Siten ilmailutiedostuksellinen ilmatilarakenteiden muutosta koskeva julkaisu on tehtävä viimeistään 13.2.2025. Julkaisun valmistelevalle palveluntarjoajalle eli Fintraffic Lennonvarmistus Oy:lle on toimitettava tieto muutoksista riittävän ajoissa, jotta sillä on tarvittavat tiedot käytettävissään oikea-aikaisen ilmailutiedotuspalvelun takaamiseksi. Siten myös valtioneuvoston asetuksella tehtävien aluemuutosten on tultava hyväksytyksi viimeistään loppuvuodesta 2024.

1.3 Asian valmistelu

Asetusmuutos on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Valmistelussa on ollut mukana myös Liikenne- ja viestintävirasto sekä ilmailukennepalveluntarjoaja Fintraffic Lennonvarmistus Oy.

Ilmatilarakenteita päivitetään vuosittain ja valmisteluprosessi käynnistyy keväisin. ASM-toimintakäsikirja sisältää ilmatilan joustavan käytön menetelmät. Sen mukaisesti ilmailun sidosryhmät ovat voineet esittää muutosesityksiä ilmatilarakenteisiin toukokuuhun 2024 mennessä. Toimitettujen muutosesitysten pohjalta Fintraffic Lennonvarmistus Oy on valmistellut ilmailulain 107 §:ssä tarkoitetun ilmatilan hallintaa ohjaavaan käsikirjan (ASM-käsikirjan) mukaisesti vuodelle 2025 ilmatilapaketin, jolla tehdään muutoksia ilmatilarakenteisiin.

Osa esitetyistä muutoksista koskee valtioneuvoston asetusta ilmailulta rajoitetuista alueista ja osa koskee Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiä vaara-alueista (OPS M1-28), UAS-ilmatilavyöhykkeistä (OPS M1-29), radiovyöhykkeistä (OPS M1-17) j ja transponderivyöhykkeistä (OPS M1-31). Samanaikaisesti olikin Liikenne- ja viestintävirastossa käynnissä säädös- ja määräysvalmisteluprosessi ilmatilarakenteita koskien. Liikenne- ja viestintävirasto pyysi sidosryhmiltä lausuntoja ilmatilapakettissa esitetyistä muutoksista 22.10.-22.11.2024 järjestetyllä lausuntokierroksella.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi 24.10.-25.11.2024 lausuntoja asetusmuutoksesta lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta erityisesti seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, ympäristöministeriö, Babcock Scandinavian AirAmbulance, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Finavia Oyj, Finnair Oyj, FinnHEMS, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Fortum Power and Heat Oy, Google Wing, Helsingin kaupunki, Ilmatieteen laitos, Ilmavoimien esikunta, Lappeenrannan lentoasema, Liikenne- ja viestintävirasto, Malmin lentokenttäyhdistys ry, Mikkelin lentoasema, Nordic Regional Airlines Oy, Patria Oyj, Patria Pilot Training Oy, Pääesikunta, Rajavartiolaitoksen esikunta, Redstone Aero Oy, RPAS Finland ry, Seinäjoen lentoasema, Skärgårdshavets Helikoptertjänst Ab, Sotilasilmailun viranomaisyksikkö, Suomen Ilmailuliitto ry,

Suomen Ilmailuopisto, Suomen lennonjohtajien yhdistys, Suomen lentäjäliitto - Finnish Pilots' Association ry, Suomen liikennelentäjien liitto, Suomen Moottorilentäjien Liitto ry, Suomen Puolustus- ja Ilmailuteollisuusyhdistys Pia ry, Säteilyturvakeskus, Turun kaupunki, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Väylävirasto ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus.

Lausunnon antoivat puolustusministeriö, Sotilasilmailun viranomaisyksikkö, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, Finavia Oyj, Helsingin kaupunki / kaupunkiympäristön toimiala, Uudenmaan ELY-keskus ja Smart Windpower Oy. Oikeusministeriö, sisäministeriö ja Ilmatieteen laitos ilmoittivat, että ne eivät lausu asiassa.

Lausunnoissa kannatettiin ehdotettuja ilmatilamuutoksia tai todettiin, että ehdotuksiin ei ole kommentoitavaa. Smart Windpower Oy:n lausunnossa tuotiin esille, että valtioneuvoston asetuksen valmistelussa on painotettu yksipuolisesti Puolustusvoimien intressejä ja vaikeutettu tarpeettomasti tuulivoimatoimintaa. Lausunnossa esitettiin kritiikkiä myös ilmailulain mukaista lentoesteluprosessia kohtaan. Viranomaistoiminnassa on jatkossa kiinnitettävä entistä enemmän huomiota ilmatilan käyttöön kohdistuviin moninlaisiin intresseihin ja pyrittävä sovittamaan niitä yhteen.

1.4 Arvio muutosten vaikutuksista

Toteutettavat koordinaattimuutokset turvaavat Puolustusvoimien toimintaedellytykset jatkossakin rajoittamatta tarpeettomasti siviili-ilmailua. Muutoksilla ei ole vaikutusta lentoturvallisuuteen eikä myöskään merkittävästi ilmaliikenteen sujuvuuteen. Muutoksissa on otettu huomioon lentoliikenteen sujuvuuteen sekä maanpuolustukseen liittyvät näkökohdat, siviili- ja sotilasilmailun yhteensovittaminen, valtion ilmailun asianmukaiset toimintaedellytykset sekä harrasteilmailun toimintamahdollisuudet.

2. Säännöskohtaiset perustelut

2 §

Pykälä ehdotetaan kumottavan tarpeettomana. Pykälän määritelmistä ainoastaan 2 kohdan mukainen lentopinnan määritelmä ja 3 kohdan mukainen siirtokorkeuden määritelmä ovat tarpeellisia. Nämä lisätään 3 §:ään uudeksi 2 momentiksi täsmentämään pykälän 1 momenttia. Käsitteitä ei käytetä muualla asetuksessa ja käsitettä ei tulisi määritellä erillisessä määritelmäpykälässä, jos käsite esiintyy säädöksessä vain kerran.

Asetuksen 2 §:n 1 kohdan mukainen kieltoalueen määritelmä on tarpeeton. Kieltoalueista säädetään asetuksen 4 §:ssä ja niiden koordinaatit määritellään liitteessä 1. Kieltoalue-termiä ei käytetä muissa kohdissa.

Pykälän 3 kohdan mukainen rajoitusalueen määritelmä on tarpeeton. Rajoitusalueista säädetään asetuksen 5 §:ssä ja niiden koordinaatit määritellään liitteessä 2. Rajoitusalue-termiä ei käytetä muissa kohdissa.

Pykälän 5 kohdan mukainen teollisuuden suoja-alueen määritelmä on tarpeeton, koska teollisuuden suoja-alueita koskeva 7 § ehdotetaan kumottavan.

Pykälän 6 kohdan mukainen tunnistusvyöhykkeen määritelmä on tarpeeton. Ilmapuolustuksen tarpeisiin perustettavasta tunnistusvyöhykkeestä ja sen koordinaateista säädetään asetuksen 6 §:ssä. Tunnistusvyöhyke-termiä ei käytetä muissa kohdissa.

Pykälän 7 kohdan mukainen tilapäisen erillisvarausalueen määritelmä on tarpeeton. Tilapäisistä erillisvarausalueista säädetään asetuksen 8 §:ssä ja niiden koordinaateista liitteessä 3. Termiä ei käytetä muissa kohdissa.

3 §

Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 2 momentti, jossa määritellään 1 momentissa käytettävät siirtokorkeuden ja lentopinnan käsitteet. Voimassa olevassa asetuksessa nämä sisältyvät 2 §:n määritelmiin. Koska käsitteitä ei käytetä muualla kuin 3 §:ssä, niiden määrittely 3 §:n 2 momentissa on tarkoituksenmukaisempaa kuin erillisessä määritelmäpykälässä.

5 §

Asetuksen 5 §:ää muutetaan niin, että se vastaa ilmailulain 11 §:n 2 momenttia ja muuttuneita olosuhteita.

Rajoitusalueita on toistaiseksi perustettu vain Puolustusvoimien tarpeisiin, minkä vuoksi voimassa olevan asetuksen 5 §:n mukaan ilmailu sallitaan liitteessä 2 luetelluilla rajoitusalueilla vain Puolustusvoimien luvalla tai Puolustusvoimien asettamilla erityisehdoilla. Jatkossa on kuitenkin varauduttava myös muun kaltaisiin ilmailulta rajoitettuihin tai kiellettyihin alueisiin. On tarkoituksenmukaista, että Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää luvan ilmailutoimintaan muulla kuin Puolustusvoimien tarpeisiin perustetulla rajoitusalueella.

Voimassaolevaa asetuksen 5 §:ää vastaava sääntely sisältyi ilmailulain 11 §:ään ennen 1.1.2021 voimaantullutta lakimuutosta (laki 534/2020). Kyseisessä lakimuutoksessa sääntelyä muutettiin siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voi erityisestä syystä myöntää luvan ilmailutoimintaan ilmailulta rajoitetulla tai kielletyllä alueella kuultuaan niiden tahojen edustajia, joiden suojaamiseksi alue on perustettu. Nyt asetuksen 5 §:ää ehdotetaan muutettavan vastaavasti.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi myöntää luvan ilmailutoimintaan liitteen 2 a kohdassa luetelluilla rajoitusalueilla ja asettaa luvalle erityisehtoja. Tämä olisi uutta sääntelyä asetustasolla, koska voimassaolevassa asetuksessa säädetään vain Puolustusvoimien toimivallasta myöntää lupa omiin tarpeisiinsa perustetulla rajoitusalueella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Puolustusvoimat voi myöntää luvan ilmailutoimintaan liitteen 2 b kohdassa luetelluilla rajoitusalueilla ja asettaa luvalle erityisehtoja. Sääntely vastaisi voimassaolevan asetuksen 5 §:n 1 momenttia.

Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotettu jaottelu liitteen 2 a ja b kohtaan on tarpeellinen, jotta ilmailija tietää, miltä taholta lupaa ilmailutoimintaan minkäkin rajoitusalueen osalta haetaan.

Koska muiden kuin Puolustusvoimien tarpeisiin perustettuja rajoitusalueita ei toistaiseksi ole, liitteessä 2 ei ole a kohtaa. Jatkossa, jos tällaisia rajoitusalueita perustetaan, ne lisätään liitteeseen a kohdaksi.lent

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston olisi annettava 1 momentin nojalla myönnetyt luvat ja niiden erityisehdot tiedoksi Puolustusvoimille, Poliisihallitukselle, ilmaliikennepalvelun tarjoajalle ja ilmatilan hallintayksikölle sekä sen tahon edustajalle, jonka suojaamiseksi kyseinen rajoitusalue olisi perustettu. Puolustusvoimien olisi annettava 2 momentin nojalla myönnetyt luvat ja asetetut erityisehdot tiedoksi ilmaliikennepalvelun tarjoajalle ja ilmatilan hallintayksikölle. Ehdotettu sääntely vastaisi Puolustusvoimien tiedottamisvelvollisuuden osalta voimassaolevan 5 §:n 2 momenttia. Liikenne- ja viestintäviraston myöntämien lupien osalta sääntely olisi uutta.

Pykälän 4 momentti vastaisi sisällöltään voimassaolevan 5 §:n 3 momenttia.

6 §

Pykälän otsikkoa esitetään muutettavan muotoon Ilmapuolustuksen tunnistusvyöhyke. Tämän osalta viitataan edelle 2 §:n määritelmien perusteluihin.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan vastaavasti lisättävän sana ilmapuolustuksen.

Pykälän 2 momentin koordinaateista ehdotetaan poistettavan välilyönti sanojen EF ja ADIZ välistä. Ilmailutiedotuksen koodeissa ei käytetä välilyönnejä, joten oikea muotoilu on EFADIZ.

7 §

Asetuksen 7 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana. Pykälän mukainen teollisuuden suoja-alue on voimassa vain Naantalin öljynjalostamon yllä. Naantalin öljynjalostamon toiminnot lakkasivat vuonna 2021. Rakennukset ja tuotantolaitteistot on suurimmaksi osaksi purettu vuonna 2023.

Alueella on edelleen Neste Oyj:n Tupavuoren öljyvarastoalue. Valtioneuvoston asetusta tarkoituksenmukaisempi tapa alueen suojaamiseksi on Liikenne- ja viestintäviraston toimesta perustettava rajoittava UAS-ilmatilavyöhyke.

Liite 2

Ehdotetaan uusien rajoitusalueiden EFR140 HUOVINRINNE ja EFR141 NIINISALO perustamista. Porin prikaati on esittänyt alueita jatkuvasti aktiivisena oleviksi, ns. R H24 -rajoitusalueiksi. Perusteena on tarve suojata joukko-osaston ydintoiminnot menetelmällisen ilmatilahallinnan työkaluin. Esitetyt alueiden kattokorkeudet mahdollistavat joukko-osaston lentolaitteiden täysimääräisen hyödyntämisen. Alueilla

parannetaan kasvavan lento- ja lennätystoiminnan turvallisuutta sekä alueilla toimivien kansainvälisten- ja kotimaisten joukkojen operaatioturvallisuutta.

Alueiden luonne jatkuvasti aktiivisena olevina selkeyttää varuskuntien lähialueiden siviili-ilmailijoiden ja sidosryhmien tilannekuvaa ilmatilojen suhteen sekä osaltaan vähentää muiden aluevarausten tarvetta.

Ehdotetaan uusien rajoitusalueiden EFR136 FORSSA ja EFR138 KALETON perustamista Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen tarpeisiin. Esitetyt alueet mahdollistavat logistiikkalaitoksen varastojen vartiostojen sotilaspoliisihenkilöstön miehittämättömien ilma-alusten käytön. Varastoalueet ovat laajoja, jolloin muutoin vaadittu näköyhteys lennätettävään laitteeseen rajoittaa miehittämättömän ilmailutoiminnan suorituskykyä merkittävästi. Miehittämättömällä ilma-aluskalustolla kyetään valvomaan kilometrien pituisia aitalinjoja tehokkaasti sekä toteuttamaan aluevalvontaa laajoilla alueilla. Esitettyjen alueiden käyttöaste on viikoittaista ja ennakoimatonta operatiivisten tarpeiden mukaisesti.

Liite 3

Lapin lennoston tarpeiden vuoksi ehdotetaan kumottavan tilapäiset erillisvarausalueet EFTSAJ37 ja EFTSAJ38 ja korvattavan ne uusilla tilapäisillä erillisvarausalueilla EFTSAJ40 ja EFTSAJ41. Alueita ehdotetaan muutettavan siten, että ne ovat yhtenevät ilmailukäsikirjassa julkaistavien Rovaniemen tilapäisten ilmatilavarausalueiden kanssa. Muutoksella helpotetaan lennoston toimintaa Rovaniemen itäpuolella. Ehdotetuilla uusilla rajoilla alueet sekä muodostavat selkeämpiä kokonaisuuksia eikä rajoihin tule vaikeasti hallittavia kulmia.

Ehdotetaan muutettavan alueiden EFTSAJ35 ja EFTSAL07 sivurajoja. Alue EFTSAJ35 kumotaan ja korvataan uudella alueella EFTSAJ39. Alue EFTSAL07 kumotaan ja korvataan uudella alueella EFTSAL09.

Muutoksessa huomioidaan nykyinen vaara-alue EFD300 ja ADIZ-vyöhyke. Muutokset liittyvät Lapin lennoston operatiivisiin tarpeisiin. Muutoksella tavoitellaan Kittilän liikenteen sekä Ilmavoimien harjoitustoiminnan parempaa yhteensovittamista.

3 Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 17 päivänä huhtikuuta 2025.

4 Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto hyväksyisi valtioneuvoston asetuksen ilmailulta rajoitetuista alueista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

5 Esittelijä

Neuvotteleva virkamies Laura Sarlin, liikenne- ja viestintäministeriö